

Turul II al alegerilor locale noi din mun. Bălți – antirecord al prezenței la vot

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă principalele constatări cu privire la desfășurarea turului II al alegerilor locale noi din municipiul Bălți, care a avut loc la 19 decembrie 2021. Informațiile cu privire la deschiderea secțiilor de votare (SV), votarea pe parcursul zilei alegerilor și închiderea SV au fost raportate de patru echipe mobile a câte doi observatori, care au monitorizat toate cele 60 secții de votare (SV) constituite.

În turul doi al alegerilor locale se consideră ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi (art. 145, alin. 3

Cod Electoral), indiferent de numărul alegătorilor care au participat la vot. Astfel, remarcăm că, doar 9,98% (10218) dintre alegători s-au prezentat la urne, ceea ce pare a fi cea mai scăzută prezență la vot din istoria alegerilor din Republica Moldova.

Potrivit observatorilor Promo-LEX, secțiile de votare monitorizate s-au deschis și s-au închis regulamentar. Numărarea voturilor de către organele electorale a fost, în general, rapidă și calmă. Totuși, în una (SV 045) din cele opt secții monitorizate, un observator, care potrivit președintelui BESV ar fi fost de la „Centrul pentru Investigații Juridice și Apărarea Drepturilor Omului”, s-a implicat în procesul de numărare, fiind necesară intervenția poliției pentru a calma spiritele. De asemenea, în SV 045 potrivit observatorului Promo-LEX, procedurile de votare și numărare a voturilor nu s-au desfășurat cu respectarea măsurilor de protecție COVID-19. Într-un alt caz (SV 051) membrii BESV nu au întocmit inițial formularul special de numărare a rezultatelor votării, după care procesul verbal.

Numărarea în paralel a voturilor efectuată de către MO Promo-LEX confirmă rezultatele preliminare anunțate de Comisia Electorală Centrală (CEC). Din numărul total de 60 de procese verbale (PV) colectate, 8 au fost obținute direct de la birourile electorale ale secțiilor de votare (BESV) observate, iar alte 52 PV au fost colectate în procesul depunerii acestora de către președinții BESV la Consiliul electoral de circumscripție electorală (CECE). Totodată, remarcăm numărul mare de buletine de vot care au fost declarate nevalabile – 1786 (17.53%).

N.	Localitate	Candidați	Rezultate preliminare CEC	Rezultate preliminare Promo-LEX
1.	Mun. Bălți	Grigorișin Nicolai (candidat independent)	7148 (84,77%)	7148 (84,77%)
2.		Chirilciuc Nicolae (Partidul „Patrioții Moldovei”)	1284 (15,23%)	1284 (15,23%)

În concluzie, reiterăm necesitatea clarificării prevederilor din Codul Electoral cu privire la organizarea turului II de scrutin. Reamintim că, turul II al alegerilor locale noi din 19 decembrie 2021 desfășurate în mun. Bălți a avut loc în contextul în care, anterior Comisia Electorală Centrală a decis suspendarea scrutinului preconizat pentru data de 5 decembrie 2021. Această hotărâre a fost luată având în vedere anularea înregistrării unui concurent electoral care a admis încălcarea prevederilor legale privind regulile de finanțare a campaniei electorale.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor locale noi din 21 noiembrie (5/19 decembrie) 2021 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”. Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,
Comunicatoare a Asociației Promo-LEX
GSM: 069895515
e-mail: elena.seremac@promolex.md

**Constatări și recomandări
Promo-LEX în contextul**

monitorizării achizițiilor publice aferente Strategiei de Dezvoltare a Poliției

În contextul implementării Strategiei de Dezvoltare a Poliției, Asociația Promo-LEX a efectuat monitorizarea și evaluarea achizițiilor publice realizate de Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției în perioada 2016-2020. Scopul misiunii de evaluare constă în a oferi o imagine obiectivă privind legalitatea, transparența, eficiența și eficacitatea achizițiilor de bunuri, servicii și lucrări raportate la obiectivele din Strategie. În baza principalelor constatări experții au elaborat un [Raport](#), publicat la 13 decembrie 2021.

Potrivit prevederilor acordului semnat în decembrie 2016 între Guvern și Comisia Europeană, Republica Moldova urma să beneficieze de suport pentru reforma Poliției în valoare de 57 mil. de euro. De menționat că, în perioada supusă monitorizării suma alocațiilor bugetare din componenta suport pentru reforma Poliției a constituit 593,1 mil. de lei. Mijloacele financiare au fost gestionate de patru instituții: Inspectoratul General al Poliției (IGP), Ministerul Afacerilor Interne (MAI), Centrul Integrat pentru Aplicarea Legii (CIPAL) și Academia „Ștefan cel Mare” a MAI.

În total, din contul suportului bugetar au fost finanțate peste 300 de contracte, valoarea medie a unui contract fiind de circa 2 mil. de lei. În ansamblu, mijloacele financiare au fost utilizate pe trei direcții principale:

- construcția și renovarea sectoarelor de poliție, a izolatoarelor de detenție provizorie și a edificiilor

- subdiviziunilor IGP (33% sau circa 194 mil. de lei);
- achiziționarea infrastructurii și a echipamentelor TETRA (29% sau circa 175 mil. de lei);
- asigurarea Poliției cu mijloace de transport și reutilizarea acestora (27% sau circa 161 mil. de lei).

Referindu-ne la repartizarea în cadrul instituțiilor, cele mai mari alocații din suportul bugetar, circa 86,5%, au revenit IGP (inclusiv subdiviziunilor acestuia), urmat de MAI (10%), Academia „Ștefan cel Mare” (3,3%) și CIPAL (circa 0,3%).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare a Poliției a determinat majorarea semnificativă a volumului de achiziții efectuate pentru Poliție. Promo-LEX a constatat că insuficiența capacităților instituționale a generat provocări de timp și personal pentru IGP și MAI în inițierea și desfășurarea achizițiilor respective. Astfel, au fost identificate mai multe probleme în cadrul procedurilor de achiziții, printre care: nerespectarea principiului proporționalității în formularea cerințelor de calificare și selecție; curențe în elaborarea specificațiilor pentru bunuri, lucrări și servicii; admiterea conflictelor de interese; precum și o abordare ineficientă în formarea loturilor pentru achizițiile de bunuri. Totodată, a lipsit abordarea unică și eficientă în stabilirea termenelor de executare a contractelor. Aspectele de transparență au fost ignorate în diferite etape ale procesului de achiziții.

În scopul consolidării managementului achizițiilor publice, experții Promo-LEX au formulat o serie de recomandări care pot fi găsite la finalul raportului.

Raportul de monitorizare și evaluare a achizițiilor publice îl găsiți [AICI](#).

Evaluarea achizițiilor publice aferente Strategiei de Dezvoltare a Poliției a fost desfășurată în cadrul proiectului „Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica

Moldova”, implementat de Asociația Promo-LEX în perioada 14 decembrie 2018 – 13 decembrie 2021, cu suportul financiar al Uniunii Europene și cofinanțat de către Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Suedia.

Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, va prevala varianta în limba română a raportului.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,
Comunicatoare a Asociației Promo-LEX
e-mail: elena.seremac@promolex.md
GSM: 069895515

**Constatări finale ale
Asociației Promo-LEX privind
gradul de implementare a
reformei Poliției**

Asociația Promo-LEX a organizat, la 9 decembrie 2021, masa rotundă dedicată prezentării Raportului Final privind rezultatele monitorizării civice a Strategiei de Dezvoltare a Poliției. Evenimentul a avut loc în contextul finalizării Proiectului „Monitorizarea civică a reformei Poliției”, implementat în perioada 14 decembrie 2018 – 13 decembrie 2021.

Raportul prezintă principalele realizări și restanțe înregistrate în procesul de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare a Poliției 2016 – 2020, precum și a Matricei de politici privind implementarea suportului bugetar pentru anii 2017 – 2020. Documentul conține o sinteză a constatărilor și recomandărilor formulate în cele 5 rapoarte semestriale/anuale elaborate anterior.

Potrivit experților Promo-LEX, cele mai multe angajamente asumate au fost realizate la începutul și sfârșitul implementării Strategiei. Referindu-ne la gradul de realizare a celor 5 obiective, precizăm că din totalul de 84 de activități planificate, 27 au fost realizate (32%), 31-

realizate parțial (37%) iar alte 15 au fost calificate drept restante(18%). În același timp, în cazul a 11 activități (13%) indicatorii de performanță au fost formulați într-o manieră generală, fapt care nu a permis măsurarea gradului de atingere a acestora.

Mai multe informații despre realizări și restante în implementarea reformei găsiți în infograficul de mai jos.

Printre factorii care au influențat implementarea Strategiei de Dezvoltare a Poliției evidențiem: modificarea de trei ori a componenței Guvernului, respectiv, cu trei miniștri ai Afacerilor Interne și patru șefi/șefi interimari ai Inspectoratului General al Poliției; fluctuația de personal, moratoriul instituit asupra funcțiilor vacante din cadrul IGP și MAI, dar și pandemia COVID-19 în ultimul an de implementare a reformei.

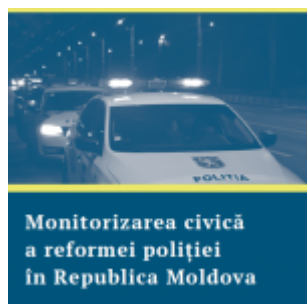
Cu toate acestea, potrivit Acordului de finanțare al Programului „Suport pentru reforma Poliției”, încheiat între

Comisia Europeană și Guvernul Republicii Moldova, încrederea cetățenilor în poliție a fost stabilit drept indicator de măsurare a impactului reformei. Astfel, în perioada de implementare a Strategiei s-a observat o tendință generală de creștere a încrederii cetățenilor în Poliție, de la 25,8% în aprilie 2016 la 40,9% în octombrie 2020 (conform [Barometrului Opiniei Publice](#)). Totuși, acest indicator are un caracter fluctuant, în iunie 2021 încrederea în Poliție diminuându-se până la 30,9%.

Pentru asigurarea sustenabilității rezultatelor obținute, dar și pentru a înlătura problemele din sistem încurajăm MAI, IGP și alte autorități publice relevante să asigure continuarea eforturilor de dezvoltare a poliției prin elaborarea și implementarea unor noi documente strategice. În acest sens, experții Promo-LEX au formulat o serie de recomandări care pot fi găsite la finalul raportului.

Înregistrarea VIDEO a evenimentului dedicat prezentării Raportului poate fi accesată [AICI](#).

[Raportul Final de monitorizare civică a reformei Poliției îl găsiți AICI.](#)

Raportul a fost elaborat de Asociația Promo-LEX în cadrul Proiectului „Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova”. Proiectul este susținut financiar de Uniunea Europeană și co-finanțat de către Ambasada SUA la Chișinău și de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Suedia.

Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac, Comunicatoare a Asociației Promo-LEX;

GSM: 069895515, e-mail: elena.seremac@promolex.md

Constatările Misiunii Promo-LEX privind turul doi al alegerilor locale noi din 21 noiembrie (5 decembrie) 2021

Sursa foto: Privesc.eu

Misiunea de Observare (MO) Promo-LEX prezintă principalele constatări cu privire la deschiderea și închiderea secțiilor de votare (SV), votarea pe parcursul zilei alegerilor și incidentele semnalate de observatori, în turul doi al

alegerilor locale noi din 21 noiembrie (5 decembrie) 2021. Totodată, informăm despre rezultatele numărării rapide a voturilor, realizată de către MO Promo-LEX în cele 12 secții de votare din 5 localități unde au fost desfășurate alegeri pentru funcția de primar[1]. În fiecare secție a activat câte un observator pe termen scurt (OTS) static.

Amintim că, potrivit Hotărârii CEC nr. 170 din 23 noiembrie 2021 turul doi al alegerilor urma să fie organizat în data de 5 decembrie, în 6 localități, inclusiv mun. Bălți. Totuși, în dimineața zilei alegerilor CEC a decis suspendarea desfășurării turului doi de scrutin în circumscripția electorală municipală Bălți, în contextul procedurii de anulare a înregistrării unui concurent electoral. MO Promo-LEX și-a exprimat dezacordul față de acțiunile CEC, menționând că legislația electorală nu prevede procedura de suspendare a desfășurării turului doi de scrutin pe motivele indicate în hotărârea CEC[2].

Asociația Promo-LEX consideră că turul II al alegerilor urma să fie organizat în condițiile art. 51. alin. 7 din Codul electoral, în buletinul de vot fiind aplicată ștampila cu mențiunea „Retras” în dreptul candidatului a cărui înregistrare a fost anulată. Observatorii Promo-LEX din cele patru echipe mobile care urmau să observe alegerile locale la Bălți au confirmat că, cele 60 secții de votare nu s-au deschis în ziua turului doi de scrutin.

În celelalte cinci localități, potrivit observatorilor, votarea a fost organizată eficient și desfășurată calm. Toate cele 12 SV monitorizate s-au deschis și s-au închis regulamentar, iar procedurile de votare s-au desfășurat cu respectarea măsurilor de protecție COVID-19.

Pe parcursul zilei, MO Promo-LEX a constatat patru incidente, toate în circumscripția Cupcini. Două dintre acestea se referă la deconectarea de scurtă durată a curentului electric, fapt ce a provocat disfuncționalități ne semnificative în

funcționarea SIAS Alegeri (SV 16/9, 10 Edineț, Cupcini). Un incident ține de probleme identificate în lista electorală (SV 16/9 Edineț, Cupcini), iar altul – de acceptarea pe termen scurt a unui observator (BECS) fără legitimație. Toate aceste incidente au fost soluționate în termene scurte.

Închiderea SV observate s-a desfășurat regulamentar. Numărarea voturilor de către organele electorale a fost, în general, rapidă și calmă.

Tradițional, MO Promo-LEX a efectuat și la aceste alegeri numărarea în paralel a voturilor. Toate cele 12 procese verbale colectate au fost obținute direct de la Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) observate. Constatările Promo-LEX confirmă rezultatele preliminare stabilite de Comisia Electorală Centrală.

Formula $i=c+j$ nu a putut fi aplicată corect în cazul unui proces-verbal. În acest fel, au fost numărate greșit fie buletinele neutilizate și anulate, fie semnăturile din listele electorale.

N.	Localitate	Primar ales	Rezultate preliminare CEC	Rezultate preliminare Promo-LEX	Diferența
1.	Satul Opaci, raionul Căușeni	Pinteac Roman	544 (57,02%)	544 (57,02%)	–
2.	Comuna Hârtop, raionul Cimișlia	Caraja Vitalie	399 (60,27%)	399 (60,27%)	–
3.	Orașul Cupcini, raionul Edineț	Magu Ludmila	1162 (51,57%)	1162 (51,58%)	+0,01%
4.	Satul Bălceana, raionul Hâncești	Temciuc Aurelia	302 (57,30%)	302 (57,31%)	+0,01%
5.	Comuna Cneazevca, raionul Leova	Tomșa Larisa	216 (53,33%)	216 (53,33%)	–

Promo-LEX atrage atenția încă o dată asupra situației incerte privind finalitatea procesului electoral din circumscripția Bălți.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor locale noi din 21 noiembrie (5 decembrie) 2021 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,
Comunicatoare a Asociației Promo-LEX
GSM: 069895515
e-mail: elena.seremac@promolex.md

[\[1\]](#) Satul Opaci (raionul Căușeni), comuna Hârtop (raionul Cimișlia), orașul Cupcini (raionul Edineț), satul Bălceana (raionul Hâncești), comuna Cneazevca (raionul Leova).

[\[2\]](#) [OPINIA](#) Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor locale noi cu privire la suspendarea desfășurării turului doi de scrutin la 5 decembrie 2021 în circumscripția electorală municipală Bălți.

OPINIA Misiunii Promo-LEX de

observare a alegerilor locale noi cu privire la suspendarea desfășurării turului doi de scrutin la 5 decembrie 2021 în circumscripția electorală municipală Bălți

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

OPINIA

Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor locale noi cu privire la suspendarea desfășurării turului doi de scrutin la 5 decembrie 2021 în circumscripția electorală municipală Bălți

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor locale noi își exprimă nedumerirea și dezacordul cu privire la decizia Comisiei Electorale Centrale de a „suspenda” desfășurarea celui de-al doilea tur al alegerilor locale noi pentru funcția de primar în circumscripția electorală municipală Bălți.

Promo-LEX a pledat constant pentru organizarea și desfășurarea unor alegeri libere și corecte în condițiile respectării legislației. Cu regret, cadrul legal lacunar, în combinație cu abuzurile unor concurenți electorali în ceea ce privește finanțarea campaniei au dus la suprimarea drepturilor

alegătorilor, precum și a celorlalți concurenți la alegeri libere și corecte.

În acest context, Misiunea atrage atenția că, **legislația electorală nu prevede procedura de suspendare a desfășurării turului doi de scrutin pe motivele indicate în hotărârea CEC.** Mai mult, potrivit art. 26 alin. (1) lit. o) Cod electoral, CEC are obligația pozitivă de a „asigura efectuarea celui de al doilea tur de scrutin (...)”.

Misiunea constată că, deși legiuitorul a reglementat situația în care un concurent ar putea fi sancționat prin excluderea sa din cursă, nu a fost totuși prevăzută posibilitatea suspendării sau anulării alegerilor urmare a excluderii unui concurent în turul II a scrutinului. Reținem că, **doar instanțele de judecată pot verifica și constata legalitatea alegerilor, confirma rezultatele acestora, sau după caz, nulitatea scrutinului.**

Totodată, **interpretarea CEC privind „imposibilitatea desfășurării celui de-al doilea tur al alegerilor locale noi pentru funcția de primar cu un singur candidat”** (art. 145 alin. (2) din Codul electoral), **nu corelează cu practica precedentă.** Or, alegerile locale s-au desfășurat anterior și cu un singur candidat, iar rezultatele au fost confirmate de către instanța de judecată, respectiv de către Comisia Electorală Centrală[1].

Din aceste considerente, Asociația Promo-LEX susține în continuare interpretarea expusă în Opinia[2] din 3 decembrie 2021 prin care **turul II al alegerilor urma să fie organizat în condițiile art. 51. alin. 7,** în buletinul de vot fiind aplicată ștampila cu mențiunea Retras în dreptul candidatul a cărui înregistrare a fost anulată.

[1] De exemplu, alegerile pentru funcția de primar al s. Hirova, r. Călărași din 14.05.2017, și alegerile pentru funcția de primar al comunei Lăpușna, raionul Hîncești,

noiembrie-decembrie 2017.

[\[2\] Opinia](#) Promo-LEX privind modalitatea de desfășurare a turului II de scrutin în eventualitatea admiterii cererii Comisiei Electorale Centrale de anulare a înregistrării concurentului electoral Marina Tauber în cadrul alegerilor locale din mun. Bălți

**OPINIA Asociației Promo-LEX
privind modalitatea de
desfășurare a turului II de
scrutin în eventualitatea
admiterii cererii Comisiei
Electorale Centrale de
anulare a înregistrării
concurentului electoral
Marina Tauber în cadrul
alegerilor locale din mun.
Bălți**

OPINIA Asociației Promo-LEX

privind modalitatea de desfășurare a turului II de scrutin în eventualitatea admiterii cererii Comisiei Electorale Centrale de anulare a înregistrării concurentului electoral Marina Tauber în cadrul alegerilor locale din mun. Bălți

Asociația Promo-LEX a pledat constant pentru organizarea și desfășurarea unor alegeri libere și corecte în condițiile respectării cadrului legal, inclusiv ce ține de asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. În acest sens, monitorizăm cu atenție cererea Comisiei Electorale Centrale de anulare a înregistrării concurentului electoral Marina Tauber în cadrul alegerilor locale din mun. Bălți.

Promo-LEX își exprimă speranța că, instanțele de judecată vor examina în mod atent și detaliat acest caz, astfel încât să fie deopotrivă respectate drepturile electorale ale tuturor participanților la scrutin, inclusiv dreptul cetățenilor de a fi informați atunci când își exprimă votul.

Astfel, **recomandăm părților implicate (concurentului electoral, organelor electorale și instanțelor de judecată) să nu tergiverseze, după caz, procesul de depunere a contestațiilor, de examinare și soluționare a litigiilor electorale, astfel încât să fie respectate prevederile art. 73 Cod electoral de soluționare a contestațiilor și litigiilor nu mai târziu de ziua alegerilor.**

Drept finalitate, examinând cererea de anulare a înregistrării concurentului electoral Marina Tauber, Judecătoria Bălți (și după caz instanțele de recurs) urmează să constate sau nu folosirea fondurilor financiare și a materialelor nedeclarate, precum și eventuala depășire a cheltuielilor efectuate peste plafonul mijloacelor din fondul electoral.

Fără a aduce atingere procesului de examinare a acestui litigiu, precum și dreptului părților implicate de a-și apăra poziția, considerăm necesar să atragem în continuare atenția asupra unor aspecte care țin de organizarea turului II de scrutin, în eventualitatea pronunțării unei hotărâri de anulare a înregistrării candidatului la funcția de primar a mun. Bălți, Marina Tauber.

În acest context, în baza constatărilor misiunilor Promo-LEX de observare a alegerilor locale precedente ([ALG 2015](#), [ALN 2017](#), [ALG 2019](#)), **reamintim despre prevederile lacunare din Codul electoral cu privire la organizarea turului II de scrutin.** În speță, ne referim la incertitudinea privind modul de desfășurare a turului II al alegerilor locale, în situația în care unul din cei doi candidați s-ar retrage sau i-ar fi anulată înregistrarea de către instanța de judecată. În acest sens, **atragem atenția asupra faptului că, legea electorală nu prevede posibilitatea suplinirii locului candidatului retras.**

Doar [Regulamentul](#) CEC cu privire la procedurile de tragere la sorți (pct. 26), aprobat în 2018, prevede că, în cazul retragerii unui candidat înainte de ziua votării, desfășurarea turului doi de scrutin va avea loc între candidatul rămas și următorul candidat care a acumulat cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin. Totodată, pct. 2) din Hotărârea nr.170 din 23 noiembrie 2021 prevede că „Dacă unul din cei doi candidați se retrage din cursa electorală până cel târziu cu 7 zile înainte de ziua votării, scrutinul se va desfășura între candidatul rămas și următorul candidat care a acumulat cel mai mare număr de voturi în primul tur. În această ordine de idei, amintim că norma privind posibilitatea

suplinirii locului candidatului retras a fost anterior prevăzută în mod neuniform în hotărârile CEC[1].

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că prevederile din hotărârea CEC menționată supra nu ar fi aplicabile speței (în cazul dispunerii anulării înregistrării concurentului electoral), deoarece până la ziua alegerilor au rămas mai puțin de 7 zile. Totodată, normele incluse în Regulamentul din 2018 și Hotărârea 170/2021 se referă la retragerea concurentului electoral și nu la anularea înregistrării acestuia. Evidențiem că situația de retragere din cursa electorală este diferită decât situația de anulare a înregistrării concurentului electoral, în special când legea electorală nu prevede asemenea norme.

În acest sens, potrivit art. 145 alin. (2) Cod electoral, al doilea tur de scrutin al alegerilor locale se organizează cu 2 candidați care au întrunit cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin. Acești doi candidați se înscriu în buletinele de vot în ordinea descrescătoare a numărului de voturi acumulate în primul tur de scrutin. Astfel, constatăm că tipărirea buletinelor de vot pentru mun. Bălți a început la 1 decembrie 2021. Respectiv, ***dacă înregistrarea concurentului electoral este anulată după ce buletinele de vot au fost tipărite, potrivit art. 51 alin. (7) Cod electoral, în buletin, în dreptul acestuia, biroul electoral al secției de votare va aplica ștampila cu mențiunea "Retras"***. Corespunzător, legiuitorul a prevăzut doar această soluție, în cazul anulării înregistrării concurentului electoral.

În concluzie, **reiterăm necesitatea clarificării prevederilor din Codul electoral cu privire la organizarea turului II de scrutin**. Totodată, în situația în care va fi anulată înregistrarea unui concurent electoral, conform prevederilor actuale din Codul electoral :

- **turul II al alegerilor ar urma să fie organizat în condițiile art. 51. alin. 7, în buletinul de vot fiind**

- aplicată ștampila cu mențiunea Retras în dreptul
candidatul a cărui înregistrare a fost anulată;
- **candidatul plasat pe locul 3 în turul I de scrutin nu poate înlocui candidatul a cărui înregistrare a fost anulată.**

[1] În turul doi al alegerilor locale noi din s. Hirova (16.05.2017) și din mun. Chișinău (23.05.2018), hotărârile CEC nu prevedeau posibilitatea suplinirii locului candidatului retras, în timp ce pentru turul doi al alegerilor locale din or. Sîngera, mun. Chișinău, com Berlinți r. Briceni (hotărârea din 22.11.2017) din com. Chetriș, r. Fălești și s. Corlăteni, r. Rîșcani (hotărârea din 04.11.2020) prevedeau acest mecanism.

Constataările Misiunii de Observare Promo-LEX în contextul monitorizării Zilei Alegerilor Locale Noi din 21 noiembrie 2021

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă principalele constatări cu privire la deschiderea și închiderea secțiilor de votare (SV), votarea pe parcursul zilei alegerilor și incidentele semnalate de observatori, în cadrul monitorizării alegerilor locale noi din 21 noiembrie 2021. Totodată, informăm despre rezultatele numărării rapide a voturilor, realizată de către MO Promo-LEX, în secțiile de votare din cele 15 localități unde au fost desfășurate alegeri pentru funcția de primar.

Informațiile au fost colectate și raportate de către 28 de observatori pe termen scurt (OTS) statici care au monitorizat procesul electoral în fiecare din secțiile de votare organizate în cele 14 unități administrative de nivelul unu^[1]. Desfășurarea alegerilor în mun. Bălți a fost observată de patru echipe mobile a câte doi observatori, care au monitorizat toate cele 60 SV constituite.

Pe parcursul zilei alegerilor, per ansamblu, votarea a fost organizată eficient și desfășurată calm. Circa 18% din SV

monitorizate s-au deschis cu întârzieri ne semnificative. Potrivit observatorilor, procedurile de votare s-au desfășurat cu respectarea măsurilor de protecție COVID-19 în 89 % din secții de votare.

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor locale noi din 21 noiembrie 2021 constată că din totalul de 18 semnalări raportate de către observatorii Promo-LEX au fost prelucrate în calitate de incidente – 14, și anume:

- intimidarea observatorului Promo-LEX – 2 cazuri (SV 17/12, Fălești, Călinești (de către reprezentanți PAS (1); de persoană neidentificată (1));
- prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 2 cazuri (SV 16/11 Edineț, Cupcini (PAS-1, BECS-1), SV 17/12, Fălești, Călinești (neidentificat-1));
- încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 1 caz (SV 16/10, Edineț, Cupcini);
- întreruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale -1 caz (SV 11/26, Cimișlia, Hârtop);
- prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza de 100 m a secției de votare – 3 cazuri (SV 2/41, 2/57, SV 2/32 mun. Bălți – BECS);
- urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 1 caz (SV 16/9, Edineț, Cupcini);
- deficiențe în liste electorale – 1 caz (SV16/11 Edineț, Cupcini);
- fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului– 2 cazuri (SV 16/11 Edineț, Cupcini, SV 11/26, Cimișlia, Hârtop).
- deficiențe în numărarea buletinelor de vot – 1 caz (SV 17/12, Fălești, Călinești).

Dat fiind faptul că, prezența la vot a depășit 1/4 din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale, constatăm că

alegerile sunt valabile în toate cele 15 circumscripții.

Închiderea SV observate s-a desfășurat regulamentar. Numărarea voturilor de către organele electorale a fost, în general, rapidă și calmă. Totuși, în cel puțin 7 SV (19 %) membrii birourilor electorale au ignorat norma cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot de către un singur membru al biroului tuturor participanților la procesul de numărare.

Tradițional, MO Promo-LEX a efectuat și la aceste alegeri numărarea în paralel a voturilor. Din numărul total de 88 de procese verbale colectate, 36 PV au fost obținute direct de la Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) observate, iar alte 52 PV (circumscripția Bălți) au fost colectate în procesul depunerii proceselor verbale de către președinții BESV la Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală (CECE). Constatările Promo-LEX confirmă rezultatele preliminare stabilite de Comisia Electorală Centrală. În primul tur au fost aleși primarii din 9 localități, urmând ca pe data de 5 decembrie 2021 să fie organizat turul doi de scrutin în alte 6 localități.

N.	Localitate	Primar ales	Rezultate preliminare CEC	Rezultate preliminare Promo-LEX	Diferența
1.	Satul Camenca, raionul Glodeni	Postolachi Ala (PAS)	560 (70,00%)	560 (70,00%)	–
2.	Satul Palanca, raionul Ștefan Vodă	Cozlovschi Dumitru (PAS)	359 (53,50%)	359 (53,50%)	–
3.	Satul Negureni, raionul Ungheni	Uscatu Galina (PDM)	359 (53,34%)	359 (53,34%)	–
4.	Satul Hlinaia, raionul Edineț	Ceban Tudor (PAS)	415 (55,18%)	415 (55,19%)	+0,01%
5.	Satul Călinești, raionul Fălești	Procopciuc Ala (CI)	495 (51,99%)	495 (52%)	+0,01%
6.	Satul Pîrlița, raionul Fălești	Neagu Sergiu (PAS)	768 (77,65%)	768 (77,65%)	–
7.	Comuna Ucrainca, raionul Căușeni	Macovei Tamara (PAS)	427 (80,72%)	427 (80,72%)	–

8.	Comuna Ișcălău, raionul Fălești	Boiciuc Alexandru (PPȘ)	609 (68,96%)	609 (68,97%)	+0,01%
9.	Satul Ștefănești, r-nul Ștefan Vodă	Bujorean Ruslan (BECS)	271 (59,82%)	271 (59,82%)	-

Detalii despre rezultatele numărării în paralel a voturilor în toate cele 15 circumscripții se conțin în prezentarea de mai

jos. ___

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor locale noi din 21 noiembrie 2021 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,

Comunicatoare a Asociației Promo-LEX

GSM: 069895515

e-mail: elena.seremac@promolex.md

[1] Comuna Ucrainca și satul Opaci (raionul Căușeni), comuna Hârtop (raionul Cimișlia), orașul Cupcini și satul Hlinaia (raionul Edineț), comuna Ișcălău, satele Călinești și Pârlița (raionul Fălești), comuna Camenca (raionul Glodeni), satul Bălceana (raionul Hâncești), comuna Cneazevca (raionul Leova), satele Palanca și Ștefănești (raionul Ștefan Vodă), comuna

Negurenii Vechi (raionul Ungheni).

Activitatea polițienească comunitară – o abordare diferită a problemelor de securitate publică la nivel local

Împreună pentru o societate mai sigură

#CommunityPolicing

Locuitorii din 40 de sate și orașe din țară vor cunoaște mai multe despre ce înseamnă poliția comunitară, prin ce se deosebește de activitatea polițienească tradițională și cum

pot contribui la sporirea siguranței în comunitatea lor. Acțiunea are loc în perioada 8-14 noiembrie 2021, în cadrul Campaniei de informare „Împreună pentru o societate mai sigură”, desfășurată de către Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției (IGP).

Pe parcursul campaniei, cu implicarea Centrelor mobile de prevenire și informare ale Poliției, reprezentanții IGP și Promo-LEX vor angaja publicul într-un dialog cu privire la conceptul de activitate polițienească comunitară, reforma poliției și rezultatele obținute pe parcursul celor 4 ani de implementare a Strategiei de dezvoltare a poliției (2016 –2020).

În cadrul activităților din teritoriu, pentru a sensibiliza și aminti odată în plus despre proximitatea și deschiderea Poliției față de cetățeni, vor fi prezentate o serie de materiale informative video, vor fi distribuite pliante cu informații despre poliția comunitară și datele de contact ale Inspectoratelor/ Sectoarelor de Poliție din teritoriu, pixuri și benzi reflectorizante. În același timp, campania va fi prezentă în mass-media prin participarea reprezentanților IGP și ai Promo-LEX la emisiuni radio/TV, dar și prin distribuirea informațiilor relevante pe rețele de socializare.

Totodată, pe durata desfășurării campaniei de informare, în mediul online dar și prin comunicarea directă cu cetățenii, va fi realizat un sondaj în vederea consultării opiniei publice despre activitatea polițienească comunitară și modalitățile de îmbunătățire a colaborării dintre Poliție și cetățeni. Chestionarul în format electronic este disponibil [AICI](#) și poate fi completat de către toți cei care doresc să contribuie în acest sens.

Conceptul de activitate polițienească comunitară, este unul relativ nou, fiind preluat de Poliția Republicii Moldova de la colegii europeni și, reprezintă mai mult o filosofie, o abordare diferită de către angajații poliției, a problemelor

cu care se confruntă comunitățile la nivel local.

În Moldova, acest concept este implementat ca obiectiv al Strategiei de dezvoltare a poliției, [începând cu anul 2018](#). Acesta nu presupune crearea unui serviciu polițienesc nou sau majorare de state în efectivul poliției, ci reprezintă o modalitate nouă/diferită de activitate.

Campania de informare „Împreună pentru o societate mai bună” este realizată de Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului „Monitorizarea civică a reformei poliției în Republica Moldova”, cu suportul financiar al Uniunii Europene, cofinanțat de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Suedia.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,

Comunicatoare a Asociației Promo-LEX

GSM: 069895515

e-mail: elena.seremac@promolex.md

Promo-LEX lansează Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi din 21 noiembrie 2021

✘ *Asociația Promo-LEX lansează astăzi, 7 octombrie 2021, Misiunea de Observare (MO) a Alegerilor Locale Noi preconizate pentru 21 noiembrie 2021[1]. Observarea procesului electoral va cuprinde perioada electorală precum și ziua alegerilor (inclusiv turul doi de scrutin în localitățile în*

care va fi organizat), urmând a fi realizată de către echipa centrală, dar și de către 6 observatori pe termen lung (OTL) și 30 de observatori pe termen scurt (OTS), repartizați la nivel local.

Misiunea de Observare Promo-LEX va monitoriza campania electorală din perspectiva respectării principiilor proceselor electorale democratice și a cadrului legislativ. Observatorii vor monitoriza activitatea organelor electorale și a altor instituții relevante, prestația concurenților electorali și a partidelor politice, inclusiv finanțarea campaniei electorale. În ziua alegerilor, vom urmări deschiderea și închiderea secțiilor de votare, procesul de vot, accesibilitatea sediilor, respectarea normelor epidemiologice, precum și numărarea buletinelor. Tradițional, MO Promo-LEX va efectua și numărarea în paralel a voturilor. În această perioadă, vom publica două comunicate de presă care vor însuma constatările observatorilor Promo-LEX privind desfășurarea scrutinului în ziua alegerilor (inclusiv turul doi de scrutin, dacă va fi cazul), iar rezultatele monitorizării și concluziile Misiunii de Observare vor fi expuse într-un raport.

Totodată, pornind de la experiența monitorizării alegerilor locale noi din 2018 și a alegerilor locale generale din 2019, **Promo-LEX reamintește despre unele aspecte problematice** constatate anterior și care se pot repeta și în acest scrutin. Astfel, atragem atenția legislativului, organelor electorale dar și altor actori relevanți despre necesitatea asigurării unor **condiții echitabile la etapa de colectare a semnăturilor** pentru funcția de primar în cazul candidaților independenți, dar și despre **numărul exagerat de semnături** necesar a fi colectate în liste de subscripție pentru înregistrare în calitate de concurent la alegerile primarului mun. Bălți. Totodată, reiterăm existența unei **atitudini inechitabile față de candidatele independente femei** la funcția de primar, comparativ cu candidatele independente femei la funcția de deputat. La fel, constatăm în continuare **lipsa unor**

reglementări clare privind mecanismul de vot pentru cetățenii cu domiciliu și reședință valabile în ziua alegerilor locale, dar și referitoare la începutul campaniei electorale pentru turul doi de scrutin.

Promo-LEX este organizația neguvernamentală cu cea mai vastă experiență de monitorizare a alegerilor la nivel național. Începând cu anul 2009 Promo-LEX a monitorizat 21 de scrutine (locale, parlamentare și prezidențiale) cu implicarea a peste 16 mii de observatori naționali. Scopul Misiunilor de Observare ale Promo-LEX este informarea publicului privind desfășurarea campaniei și sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral, contribuind astfel la asigurarea unor alegeri libere și corecte, conform standardelor internaționale și legislației naționale.

Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,

ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069895515, e-mail: elena.seremac@promolex.md

[1] La 21 noiembrie 2021 vor fi organizate alegeri locale noi în 15 localități (municipiul Bălți, comuna Ucraina și satul Opaci, raionul Căușeni, comuna Hârtop, raionul Cimișlia, orașul Cupcini și satul Hlinaia, raionul Edineț, comuna Ișcălău, satele Călinești și Pârlița, raionul Fălești, comuna Camenca, raionul Glodeni, satul Bălceana, raionul Hâncești, comuna Cneazevca, raionul Leova, satele Palanca și Ștefănești, raionul Ștefan Vodă, comuna Negurenii

Vechi, raionul Ungheni).

DECLARAȚIA Asociației Promo- LEX cu privire la procedura de desemnare de către Parlament a membrilor Comisiei Electorale Centrale și confirmare a componenței nominale a acesteia

În data de 16 septembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova urma să desemneze și să confirme componența nominală a

Comisiei Electorale Centrale (CEC). Potrivit legislației, un membru CEC este desemnat de Președintele Republicii Moldova, iar ceilalți 8 membri sunt desemnați de Parlament, **cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției**. Potrivit calculelor matematice, majorității parlamentare îi revin 5 membri iar opoziției – 3 membri[1]. Totuși, ambele fracțiuni opozante au desemnat în total 4 membri (Blocul Comuniștilor și Socialiștilor, BCS – 3 persoane și Partidului Politic Șor, PPȘ – 1 persoană).

În rezultatul deliberărilor, legislativul a desemnat doar 5 membri ai CEC din partea majorității parlamentare. Totodată, cei trei candidați înaintați de BCS au părăsit sala plenului la etapa audierilor pentru desemnarea acestora de către Parlament, iar un candidat înaintat de fracțiunea PPȘ nu a întrunit numărul necesar de voturi. Respectiv, cu votul majorității deputaților aleși **Parlamentul a confirmat componența nominală a CEC în număr de doar 6 membri**: cinci desemnați de majoritatea parlamentară și unul desemnat de Președintele Republicii Moldova.

Asociația Promo-LEX apreciază constituirea CEC în termene legale, dar atrage atenția asupra componenței incomplete a autorității. **În opinia Promo-LEX[2] ambele fracțiuni opozante – BCS și PPȘ – trebuie prin dialog să ajungă la un consens privind candidaturile celor 3 membri CEC.**

De asemenea, atragem atenția că, **absența de la deliberări a membrilor CEC desemnați de BCS**, în condițiile în care și fracțiunea BCS a părăsit ședința Parlamentului, **poate fi tratată drept un semnal alarmant cu privire la imparțialitatea respectivilor potențiali membri ai CEC**. Amintim că potrivit jurământului depus de membrii Comisiei aceștia trebuie să-și exercite „fără părtinire atribuțiile”.

Chiar dacă Comisia este funcțională și cu 6 membri, ședințele CEC fiind deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor, suntem de părere că, componența trebuie să fie

completată în mod urgent pentru a asigura eficiența, reprezentativitatea și legitimitatea plenară a instituției. În plus, Comisia trebuie deja să demareze procesul de organizare a alegerilor locale noi din 21 noiembrie 2021.

În circumstanțele de fapt și de drept constituite, **Promo-LEX face apel către opoziția parlamentară să dea dovadă de responsabilitate**, să discute între fracțiuni asupra candidaturilor și să înainteze fără amânare Parlamentului pentru desemnare și confirmare candidaturile a trei membri ai CEC.

[1] 3.00 = 2.53 (Blocul Comuniștilor și Socialiștilor, BCS) + 0.47 (Partidul Politic Șor, PPȘ)

[2] Această declarație este publicată în calitate de reacție la vizarea Asociației Promo-LEX în discursul unor deputați în ședința Parlamentului din 15 septembrie 2021.